

PENSIA DE DIZABILITATE

pentru persoanele cu dizabilități cărora li s-a stabilit dizabilitatea din cauza unei afecțiuni generale, unui accident de muncă sau unei boli profesionale

Cadrul legal de referință

- **Legea 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii,** https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119386&lang=ro
- **Legea 499 din 14.07.1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni** https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119472&lang=ro
- **Hotărârea Guvernului nr. 165 din 11 martie 2020 cu privire la indexarea prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat** https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120752&lang=ro
- **Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21.03.2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calcul a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor** https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121098&lang=ro

1. Cine are dreptul să beneficieze de pensia de dizabilitate?

Pensia de dizabilitate se acordă persoanelor cu dizabilități care, pe parcursul vieții, au contribuit în fondul de asigurări sociale o anumită perioadă (au stagiul de cotizare).

Dizabilitatea trebuie să fie constatată de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă (în continuare CNDDCM).

Dizabilitatea se stabilește din cauza: a) unei afecțiuni generale; b) unui accident de muncă; c) unei boli profesionale.

Dizabilitatea poate fi medie, accentuată sau severă.

2. Ce stagiul de cotizare trebuie să aibă o persoană ca să poată beneficia de pensie de dizabilitate?

Persoana cu dizabilitate cauzată de o afecțiune generală va beneficia de o pensie de dizabilitate dacă îndeplinește condițiile stagiului de cotizare în raport cu vârsta la data când s-a constatat dizabilitatea, conform tabelului (*adică a contribuit în fondul de asigurări sociale un anumit număr de ani până la o anumită vârstă*):

Vârsta la data constatării dizabilității	Stagiul de cotizare (ani)
Până la 23 de ani	2
23–29 de ani	4
29–33 de ani	7
33–37 de ani	10
37–41 de ani	13
Peste 41 de ani	15

Exemplu: persoanei i s-a stabilit gradul de dizabilitate la vârsta de 35 ani. Pentru a putea beneficia de pensie de dizabilitate, persoana trebuie să aibă un stagiul de cotizare de 10 ani până la data stabilirii dizabilității.

În cazul când persoana a contribuit în fondul de asigurări sociale, dar la momentul stabilirii gradului de dizabilitate nu avea stagiul de cotizare în raport cu vârsta, persoanei nu i se oferă pensie de dizabilitate, dar alocație de dizabilitate dar alocație pentru persoanele cu dizabilități. *De exemplu: persoanei i s-a stabilit gradul de dizabilitate la vârsta de 37 ani și la momentul dat persoana avea stagiul de cotizare 10 ani. Însă, conform legislației, pentru a primi pensie de dizabilitate este nevoie de 13 ani de cotizare. Prin urmare, persoana nu este eligibilă pentru a primi pensie de dizabilitate, iar cei 10 ani de cotizare nu se iau în calcul. În această situație persoanei i se oferă alocație socială conform gradului de dizabilitate.*

Pensia de dizabilitate cauzată de un accident de muncă sau boală profesională se stabilește indiferent de durata stagiului de cotizare.

Stagiul de cotizare include perioada de îngrijire a unui copil cu dizabilitate severă sub vârsta de 18 ani sau a unei persoane cu dizabilitate severă de către unul dintre părinți, de către tutore sau curator, până la angajarea în funcția de asistent personal.

3. Pe ce termen se stabilește pensia de dizabilitate?

Pensia se stabilește pe perioada cât durează dizabilitatea, confirmată de CNDDCM.

Pensia se stabilește de la data când CNDDCM a emis decizia de încadrare în grad de dizabilitate, dacă persoana a depus cererea și actele necesare în termen de 60 de zile de la această dată. *Exemplu: Dacă CNDDCM a emis decizia privind dizabilitatea la 1 aprilie, persoana are la dispoziție 60 zile ca să depună cererea și dosarul pentru a beneficia de pensie de dizabilitate.*

Dacă actele necesare au fost depuse după expirarea a 60 de zile de la data constatării dizabilității, pensia se acordă de la data depunerii cererii cu actele necesare.

Decizia privind acordarea pensiei de dizabilitate este aprobată în termen de 15 zile calendaristice de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.

4. Reluarea dreptului la pensia de dizabilitate

Persoana care beneficiază de pensia de dizabilitate este supusă reexpertizării medicale în termenele stabilite de CNDDCM sau structurile sale teritoriale.

După fiecare reexpertizare, gradul de dizabilitate poate fi menținut, sau poate fi modificat, ori poate fi suspendat (în funcție de decizia experților CNDDCM). Prin urmare, pensia de dizabilitate se poate modifica în dependență de această decizie.

Modificarea și suspendarea pensiei de dizabilitate se efectuează începând cu luna următoare celei în care s-a emis decizia CNDDCM sau a structurilor sale teritoriale. *Exemplu: CNDDCM a emis decizia la 15 Februarie (urmare a reexpertizării). Prin urmare, pensia de dizabilitate se va acorda începând cu 15 Martie.*

În cazul reexpertizării, data încadrării în gradul de dizabilitate (ziua în care CNDDCM a emis decizia) poate să nu coincidă cu data începerii expertizei medicale. În acest caz, pensia de dizabilitate se stabilește de la data începerii expertizei medicale, dacă cererea cu actele necesare au fost depuse în termen de 60 de zile de la data constatării dizabilității. *Exemplu: certificatul de dizabilitate expiră la 1 martie și persoana trebuie să meargă la CNDDCM pentru re-expertizare. Persoana are dreptul*

să se adreseze pentru expertiză medicală repetată cu 1 lună înainte de expirarea certificatului de dizabilitate. Dacă persoana nu folosește acest drept al său și merge la re-expertizare după expirarea certificatului de dizabilitate, va exista un anumit număr de zile până CNDDCM va emite o nouă decizie. În acest caz, pensia de dizabilitate se stabilește de la data începerii expertizei medicale.

Neprezentarea la reexpertizarea medicală atrage încetarea plății pensiei, începând cu luna următoare. *Exemplu: certificatul de dizabilitate expiră la 31 martie. Dacă persoana încă nu a început procesul de reexpertizare, atunci începând cu luna aprilie ea nu va mai primi pensia de dizabilitate.*

Reluarea în plată a pensiei de dizabilitate se efectuează din ziua constatării dizabilității, dacă reexpertizarea a avut loc în termen de până la 3 ani după încetarea plății.

5. Calcularea pensiei de dizabilitate

Valoarea pensiei de dizabilitate se calculează după o anumită formulă (specificată în Anexa 3 al Legii 156 privind sistemul public de pensii) și ia în calcul mai mulți factori, printre care: gradul de dizabilitate, numărul de ani de cotizare, venitul mediu asigurat.

În cazul în care valoarea pensiei de dizabilitate calculate în funcție de grad, este mai mică decât valoarea pensiei minime de dizabilitate, se acordă pensia minimă respectivă. *Exemplu: Unei persoane cu grad sever de dizabilitate i se stabilește o pensie de dizabilitate de 700 lei. Aceasta este mai mică decât pensia minimă de dizabilitate pentru gradul sever. Prin urmare, persoana cu dizabilități va primi această ultimă sumă (pensia minimă de dizabilitate).*

În cazul încadrării în alt grad de dizabilitate, quantumul pensiei se determină din venitul mediu lunar asigurat luat în considerare la stabilirea inițială a pensiei, ținându-se cont de toate indexările (recalculările) efectuate anterior încadrării în alt grad de dizabilitate.

6. Care este modalitatea de plată a pensiei de dizabilitate?

Pensia de dizabilitate se plătește lunar, pentru luna în curs, de către Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS).

Pensia se plătește titularului (adică persoanei cu dizabilități) sau tutorelui, curatorului, mandatarului persoanei.

Pensia se plătește mandatarului doar la prezentarea actului de identitate și a procurii autentificate conform legislației în vigoare a cărei termen nu poate depăși 12 luni.

Pensia de dizabilitate se plătește integral, inclusiv pensionarilor care realizează venituri pasibile de asigurări sociale de stat. *Exemplu: Dacă persoana cu dizabilități (care primește pensie de dizabilitate) este angajată oficial în câmpul muncii – ea va primi și salariul, și pensia de dizabilitate. Deci pensia nu i se va sista dacă va continua să activeze în câmpul muncii.*

Plata pensiei de dizabilitate persoanelor care se află la întreținerea deplină a statului se efectuează în mărime de 25% din pensia stabilită; *Exemplu: dacă o persoană cu dizabilități se află într-un serviciu social (de exemplu: casă comunitară, centru de plasament pentru persoane cu dizabilități etc.), aceasta are dreptul la 25% din pensia de dizabilitate (dacă aceasta i-a fost stabilită conform gradului și stagiului de cotizare).*

Plata pensiei stabilite, dar neîncasate pe o perioadă de 6 luni de către beneficiar se suspendă. Plata pensiei se reia din luna în care beneficiarul a depus cererea și actele ce îi atestă identitatea, aceasta fiind achitată retroactiv din data suspendării.

Pensia de dizabilitate stabilită și neplătită la timp din vina CNAS/CTAS, se plătește retroactiv fără nici un fel de limite în termen.

În cazul depistării unor situații care pot avea ca efect schimbarea cuantumului pensiei sau suspendarea acesteia, sumele plătite necuvenit se restituie în baza dispoziției CNAS pe contul de decontare al acestei instituții.

7. Unde mă adresez pentru a beneficia de pensie de dizabilitate?

Actele necesare se depun la organul teritorial de asigurări sociale (CTAS) de la domiciliul asiguratului.

Acordarea dreptului la pensie sau respingerea cererii de acordare a pensiei se face prin decizie emisă de CTAS, în termen de 30 zile de la data depunerii cererii.

8. Ce acte trebuie să prezint pentru a beneficia de pensia de dizabilitate?

- Cererea (se completează de angajatul CTAS)
- buletinul de identitate;
- certificatul de dizabilitate emis de CNDDCM;
- carnetul de muncă și alte documente ce confirmă stagiul de cotizare;
- diploma de studii la secția de zi a instituțiilor superioare de învățământ (până la data de 01.01.1999) – după caz;
- livretul militar sau acte ce confirmă perioada de îndeplinire a serviciului militar – după caz; □ documente ce confirmă perioada de îngrijire a unei persoane cu dizabilități severe sau a unui bătrân care a atins vârsta de 75 de ani (până la data de 01.01.1999) – după caz;
- alte acte după caz.

9. Unde mă adresez pentru a ridica pensia de dizabilitate? Plata

penșiilor se poate face prin intermediul:

- oficiilor poștale, în baza listelor electronice la orice oficiu poștal, indiferent de localitatea de domiciliu. Persoanele, care din cauza stării de sănătate nu pot primi pensiile la oficiile poștale, le pot primi la domiciliu, la cerere.
- instituțiilor financiare cu care CNAS are încheiate acorduri (bănci), în baza unei cereri depuse de către beneficiar. În cazul în care beneficiarul a închis contul bancar, pensia se transferă la oficiul poștal până la desemnarea unui cont bancar nou.